

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра "Електроенергетики і автоматизації"
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ЕіА

професор _____ В.Т. Діордієв

« ____ » _____ 2019 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою СГН

доц. _____ О.М. Максимець

« ____ » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДІСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**

для здобувачів ступеня вищої освіти "Магістр"
зі спеціальності 141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка"
(на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»)
факультет енергетики і комп'ютерних технологій

2019-2020 н.р.

Робоча програма «Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр») - Мелітополь, ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019 –16 с.

Розробники: к.т.н. доц. Петров Віктор Олексійович;
к.і.н., доц. Мельник Олександр Олексійович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри "Електроенергетики і автоматизації"

Протокол № 03 від « вересня » _____ 2019 року
Завідувач кафедри ЕіА
д.т.н., професор _____ В. Т. Діордієв
« 04 » вересня 2019 року

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри СГН
Протокол № 1 від «04» вересня 2019 року
Зав. кафедрою СГН
к.філол.н. доц. _____ О.М. Максимець
« _____ » _____ 2019 року

Схвалено методичною комісією факультету енергетики і комп'ютерних технологій зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» ступеня вищої освіти «Магістр».

Протокол № 1 від «11» вересня 2019 року
Голова, доцент _____ Д.М. Нестерчук

© Петров В.О. 2019 р.

© Мельник О.О. 2019 р.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 14 "Електрична інженерія"	Нормативна	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальності 141	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка"	М1	1- й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 6,0 год. самостійна робота студента – 6,0	Ступень вищої освіти «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	44 год.
		Лабораторні заняття	
		Практичні заняття	22- год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	114 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни —формування наукового світогляду, розвиток творчих здібностей, засвоєння методик проведення науково-дослідних робіт та опанувати основні теоретичні та методологічні засади регулювання відносин інтелектуальної власності за умов ринкової економіки, приведення законодавства з регулювання питань інтелектуальної власності у відповідність до Конституції України і міжнародних норм приватного права, новітніх вимог сучасності

Студент має:

знати сучасні джерела науково-технічної інформації, сучасні методики наукового пошуку (моделювання, планування експерименту, пошуку оптимальних технічних рішень); технології винахідництва (пошук технічних протиріч та їх подолання, психологічні аспекти творчості); алгоритм проведення НДР та методи обробки результатів експериментів.

Теоретичні засади інтелектуальної власності, концепції, основні напрями і проблеми розвитку; досконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності; тенденції та перспективи розвитку права інтелектуальної власності за умов ринкової економіки і демократизації суспільства; основні наукові теорії у сфері інтелектуальної власності

вміти вирішувати творчі завдання за фахом з оформленням патенту на винахід; планувати та проводити НДР;обробляти результати експериментів; правильно визначати проблеми інтелектуальної власності та законодавства у цій сфері, шляхи їх подолання; тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії інтелектуальної власності; здійснювати наукові дослідження і забезпечувати навчальний процес.

володіти методологією та інструментарієм винахідництва та науково-дослідної роботи під час дипломного проектування.

Вивчення навчального матеріалу дисципліни сприятиме підвищенню рівня фахової підготовки студентів і практичних навичок при проведенні науково-дослідних та творчих робіт. Для успішного засвоєння матеріалу потрібно використовувати знання таких дисциплін: філософії, психології, основи технологій сільськогосподарського виробництва, фізики, автоматики, інформатики. Вивчення інтелектуальної власності повинно базуватися на знаннях, здобутих студентами при опануванні фундаментальних положень цивільного права та інших суміжних правових дисциплін і курсів.

3.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Огляд наукових методів та форм науково-дослідницької діяльності. перспективи розвитку енергетики.

[10, с. 12...17]

Алгоритм науково-дослідних робіт.

Інформація. Сучасне трактування та значення

Альтернативні джерела енергії.

Тема 2. Інформаційний пошук.

[10, с. 18...25]

Техніка роботи з інформаційними матеріалами.

Планування пошуку.

Бібліотечні каталоги та картотеки.

Інтернет пошук.

Тема 3. Патентна інформація.

[10, с. 28...35]

Опис винаходів.

МКВ.

Патентна інформація в Україні.

Тема 4-8. Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва.

[10, с. 40...64]

Технічне протиріччя та його виявлення.

Формулювання ідеального кінцевого результату.

Оператор РВС, подолання інерції мислення

40 способів подолання технічних протиріч.

Тема 9.Основи теорії моделювання та аналізу розмінностей.

[5, с. 102...115]

Основи моделювання та класифікація моделей.

Критерії подібності.

Три теореми подібності.

Аналіз розмінностей.

Тема 10. Планування експериментів.

[6, с. 58...72]

Задачі планування.

Повний факторний експеримент.

Матриця планування ПФЕ.

Тема 11-12. Елементи теорії оптимізації.

[9, с. 44...56]

Методи оптимізації функції однієї змінної.

Методи оптимізації функції кількох змінних.

Формування критерію оптимізації.

Поняття цільової функції. Поняття штрафної функції.

Гradientний пошук оптимуму.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 13. Поняття та джерела інтелектуальної власності. [1; 31, с.5...22; 32, с.3...45; 40; 41]

Поняття та зміст інтелектуальної власності. Значення інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності.

Поняття, ознаки та сутність об'єктів інтелектуальної власності.

Поняття та ознаки джерел права інтелектуальної власності. Система джерел права інтелектуальної власності

Тема 13. Авторське право.. [2; 27, с.23...48, с.49...64; 30, с.46...74, с.75...90; 40; 41]

Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Загальна характеристика джерел авторського права. Суб'єкти авторського права. Об'єкти авторського права. Авторське право та право власності на носій авторських прав. Майнові та особисті немайнові права автора. Майнові права власника.

Право наслідування та строки охорони авторських прав. Загальна характеристика окремих видів авторських ліцензійних договорів. Міжнародна торгівля ліцензіями.

Поняття, ознаки, зміст, порядок укладення та виконання договорів на створення, видання, поширення та використання об'єктів авторського права.

Тема 14. Суміжні права[2; 28, с.49...64; 29, с.75...90; 32, с.71...102; 40; 41]

Види суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Виникнення суміжних прав.

Загальна характеристика способів захисту суміжних прав. Порядок захисту суміжних прав.

Тема 15. Промислова власність. [1; 28, с.65...91; 32, с.90...122;40; 41]

Правові засади державного регулювання промислової власності в Україні. Набуття та зміст права промислової власності.

Поняття та ознаки винаходу як об'єкта промислової власності. Підстави виникнення, зміни та припинення винахідницьких правовідносин. Поняття та ознаки корисної моделі як об'єкта інтелектуальної власності. Поняття та ознаки промислового зразка як об'єкта інтелектуальної власності.

Міжнародно-правова регламентація захисту від недобросовісної конкуренції. Види захисту від недобросовісної конкуренції.

Тема 16. Патентування винаходів (корисних моделей). [3; 9; 10; 11; 28, с.65...91; 29, с.90...122; 32, с.103...130; 40; 41]

Оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Правил складання та подання заявки на видачу патенту України. Формула винаходу, корисної моделі. Структура формули винаходу (корисної моделі). Основні вимоги до ілюстративних матеріалів. Реферат та вимоги до нього.

Тема 17. Інші форми інтелектуальної власності. [1; 5; 7; 8; 28, с.120...201; , с.130...152; 40; 41]

Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього.

Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Поняття сорту рослин та породи тварин. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Правова охорона селекційних досягнень у деяких зарубіжних країнах.

Поняття та ознаки товарного знаку. Комерційні найменування та їх види. Роль і функції товарних знаків у суспільному виробництві. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Тема 18. Захист та охорона інтелектуальної власності. [1; 7, с.210...300; 9, с.5...67; 10; 12, с.5...78; 22, с.10...68; 40; 41]

Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові. Суб'єкти звернення за захистом інтелектуальної власності.

Судова практика захисту прав інтелектуальної власності. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

Охорона прав інтелектуальної власності в адміністративному та кримінальному праві.

Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності. Повноваження державних органів у сфері інтелектуальної власності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень							
1	Лекція 1	Огляд наукових методів та форм науково-дослідницької діяльності. Перспективи розвитку енергетики.	2	-	-	-	-
	Лекція 2	Інформаційний пошук. Техніка роботи з інформаційними матеріалами.	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 1	Виконати інформаційний пошук за тематикою. Перспективні напрямки альтернативної енергетики Тестовий контроль	-	-	-	7	2
2	Лекція 3	Патентна інформація	2	-	-	-	-
	Лекція 4	Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва	2	-	-	-	-
	Самостійна робота 2	Скласти перелік видань та Інтернет ресурсів за актуальною науковою проблематикою виробництва та переробки продукції сільського господарства Тестовий контроль	-	-	-	7	2
3	Лекція 5	Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва	2	-	-	-	-
	Лекція 6	Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Методика пошуку інформації	-	-	2	-	3
	Самостійна	Закордонні патентні	-	-	-	7	2

	робота 3	агенцтва. Патентні бази даних в Інтернеті Тестовий контроль					
4	Лекція 7	Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва	2	-	-	-	-
	Лекція 8	Психологія винахідницької діяльності. Алгоритм винахідництва	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Структура БВ Складання формули винаходу	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Провести патентний пошук. Тестовий контроль	-	-	-	7	4
5	Лекція 9	Основи теорії моделювання та аналізу розмінностей	2	-	-	-	-
	Лекція 10	Планування експериментів	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Структура та складання заявки на винахід.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	Знайти інформацію по сучасним вимірювальним перетворювачам. Тестовий контроль	-	-	-	7	2
6	Лекція 11	Елементи теорії оптимізації	2	-	-	-	-
	Лекція 12	Елементи теорії оптимізації	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Апроксимація експериментальних даних нелінійними функціональними залежностями.	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 6	Знайти інформацію по технології нетрадиційної енергетики. Тестовий контроль	-	-	-	7	3
7	Практичне заняття 5	Перевірка значимості коефіцієнтів регресії.	-	-	2	-	3

	Самостійна робота 7	Почати патентний пошук для оформлення заявки на винахід	-	-	-	7	3
8	Практичне заняття 6	Аналіз моделювання управління машино- тракторним агрегатом. Математична обробка Оформити звіт	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 8	Поняття цільової функції. Поняття штрафної функції.	-	-	-	5	2
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 90 год.			24		12	54	50
9	Лекція 13	Поняття та джерела інтелектуальної власності	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Поняття та джерела інтелектуальної власності	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 9	Основні теорії у сфері інтелектуальної власності	-	-	-	8	2
10	Лекція 14	Авторське право.	2	-	-	-	-
	Лекція 15	Суміжні права	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Поняття та ознаки авторського права. Суміжні права		-	2	-	4
	Самостійна робота 10	Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право. Право на авторську винагороду.	-	-	-	8	3
	Самостійна робота 11	Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення. Терміни дії суміжних майнових прав. Реалізація суміжних прав.	-	-	-	9	2
11	Лекція 16	Промислова власність	2	-	-	-	-
	Лекція 17	Патентування винаходів (корисних моделей)	2	-	-	-	
	Практичне заняття 11	Суб'єкти та об'єкти промислової власності. Патентування винаходів (корисних моделей).	-	-	2	-	4
	Самостійна	Значення, види та	-	-	-	8	3

	робота 12	зміст науково-технічної інформації. Право на конфіденційну (нерозкрити) інформацію.					
12	Лекція 18	Інші форми інтелектуальної власності	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 12	Непатентні форми інтелектуальної власності.	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 13	Процедура подання заявки на одержання патенту.	-	-	-	9	2
	Самостійна робота 14	Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Складання, поняття та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.	-	-	-	9	3
13	Лекція 19	Захист та охорона інтелектуальної власності	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 13	Захист інтелектуальної власності у цивільному, кримінальному та адміністративному праві	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 15	Захист та охорона інтелектуальної власності. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності.	-	-	-	9	5
14	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
15	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	-
Всього за змістовий модуль 2 – 90 год.			20		10	60	50
Всього за семестр			54		24	114	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

ПМК 1.

1. Принцип дроблення, принцип винесення.
2. Принцип місцевого якості, принцип асиметрії.
3. Принцип об'єднання, принцип універсальності.
4. Принцип "Матрьошки", Принцип "антиваги".
5. Принцип попередньої антидії, Принцип попередньої дії.
6. Принцип "заздалегідь підкладеної подушки", Принцип "еквіпотенціальності".
7. Принцип "Навпаки", Принцип сфероїдальних.
8. Принцип динамічності. Принцип часткового або надмірної дії.
9. Використання коливань, Принцип періодичної дії.
10. Принцип безперервності корисної дії. Принцип "проскакування".
11. Принцип "звернути шкоду на користь". Принцип зворотного зв'язку.
12. Принцип переходу в інше вимірювання. Принцип посередника.
13. Принцип самообслуговування. Принцип копіювання.
14. Дешева недовговічність в заміні дорогою довговічності. Заміна механічної схеми.
15. Використання пневмо-гідроконструкції. Використання гнучких оболонок і тонких плівок.
16. Принцип пористих конструкцій, Принцип зміни забарвлення.
17. Принцип однорідності, Принцип покидька і регенерації частин.
18. Зміни агрегатного стану об'єкта. застосування фазових переходів.
19. Застосування теплового розширення, застосування сильних окислювачів.
20. Застосування інертного середовища (вакуум), застосування композиційних матеріалів.
21. Методологія класичної науки. Гіпотеза, експеримент, теорія, впровадження.
22. Теорія подібності - основи моделювання. Перевірка адекватності моделі.
23. Аналогове та математичне моделювання. Інтерактивні моделі.
24. Комп'ютерні моделюючі середовища (EWB, Simulink, тренажори).
25. Загальний алгоритм пошуку оптимального рішення.
26. Формування критерію оптимізації.
27. Поняття цільової функції.
28. Поняття штрафної функції.
29. Градієнтний пошук оптимуму.
30. Пошук оптимуму за зразком (симплекс) в багатовимірному факторному просторі.
31. Оптимізація та адаптивні і багатопараметричні системи.
32. Метод планування експерименту (сила і слабкість методу).
33. Повно-факторний експеримент (ПФЕ), матриця ПФЕ.
34. Сучасні джерела науково-технічної інформації "Тезаурус".

35. Психологія творчості. Технологія подолання стереотипів.
36. Суть формули винаходу з точки зору теорії інформації.
37. Перспективи та потенціал нетрадиційної енергетики на Україні.
38. Основні напрямки нетрадиційної енергетики.
39. Технології енергозбереження. Принципи та підходи.
40. Екологічні аспекти техногенних процесів.

ПМК 2

1. Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та у світі.
2. Загальна характеристика основних теорій у сфері інтелектуальної власності.
3. Загальна характеристика деліктної, рентної, персональної теорій інтелектуальної власності.
4. Сутність теорії права нематеріальних благ.
5. Поняття та зміст інтелектуальної власності.
6. Співвідношення понять інтелектуальної власності та власності.
7. Види інтелектуальної власності.
8. Система джерел права інтелектуальної власності.
9. Угода ТРІПС: загальна характеристика.
10. Автор як суб'єкт інтелектуальної власності.
11. Поняття співавторства та його види.
12. Володільці прав інтелектуальної власності.
13. Правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності.
14. Вільні користувачі прав інтелектуальної власності.
15. Поняття, ознаки та сутність об'єктів інтелектуальної власності.
16. Способи використання об'єкта інтелектуальної власності.
17. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.
18. Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові.
19. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності.
20. Суб'єкти авторського права.
21. Об'єкти авторського права.
22. Майнові та особисті немайнові права автора.
23. Право слідування та терміни охорони авторських прав.
24. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет.
25. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.
26. Поняття, ознаки та види авторського ліцензійного договору.
27. Поняття, ознаки та види суміжних прав.
28. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав.
29. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення.
30. Поняття та засоби охорони суміжних прав.
31. Поняття та ознаки промислової власності.
32. Набуття та зміст права промислової власності.
33. Поняття та ознаки винаходу як об'єкта промислової власності.
34. Поняття та ознаки корисної моделі як об'єкта інтелектуальної власності.

35. Поняття та ознаки промислового зразка як об'єкта інтелектуальної власності.
36. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
37. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції.
38. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.
39. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього.
40. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
41. Захист права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
42. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції.
43. Поняття та ознаки товарного знаку.
44. Комерційні найменування та їх види.
45. Роль та функції товарних знаків у суспільному виробництві.
46. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони.
47. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок.
48. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення.
49. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Цивільний кодекс України: Наук.-практ. коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. — К.: Ін Юре, 2004. — Ч.2. — 896 с.
2. Закон України “Про авторське право і суміжні права” // ВВР України. — 1994. — № 13. — Ст. 64.
3. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” // ВВР України. — 1994. — № 7. Ст. 32.
4. Закон “Про охорону прав на промислові зразки” // ВВР України. — 1994. — № 7. Ст. 34.
5. Закон України “Про географічні назви” від 31.05.05 № 2604- IV.
6. Про охорону прав на сорти рослин //Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1993 - N 21, ст.218
7. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1994 - N 7, ст. 36
8. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» //Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1998 - N 8, ст. 28
9. Інструкція щодо підготовки опису до патенту на винахід (корисну модель) до публікації від 17.11.94 № 132: Зареєстровано Мін'юстом України від 27.12.94 № 319/529.
10. Наказ “Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення з матеріалами заявки на винахід (корисну модель) та відомостями, що занесені до Державного реєстру патентів України на винаходи і Державного реєстру

патентів України на корисні моделі” від 09.03.95 № 45 . Зареєстровано Мін’юстом України від 21.03.95 № 76/612.

11. Наказ “Про затвердження Порядку розгляду заявки на винахід (корисну модель)” від 29.11.96 № 244 : Зареєстровано Мін’юстом України від 20.12.96 № 730/1755 .

12. Н.М. Кушнарєнко, Організація та методика науково- дослідницької діяльності: Підручник/ Н.М. Кушнарєнко. 3 – е вид., стер. – К.: Знання – Прес, 2003, - 295 с.

13. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник/ В. М. Шейко. - 5-те вид.,стереот.. - К.: Знання, 2006. - 307 с.

14. Кринецький І.І. Основи наукових досліджень: підручник./ Кринецький І.І. - Київ-Одеса, Вища школа, 1981. - 208 с.

15. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник/О. В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2010. - 206 с.

16. Василенко П.Г., Основи наукових досліджень. Механізація сільського господарства: навч. посібник/ Василенко П.Г., Погорелький Л.В. – К.: Вища школа. 1985. – 266 с.

17. В.І. Крутов Основи наукових досліджень.: Учебник для техн. вузів/ В.І. Крутов, І.М. Грушко і др. - М.: Высш. школа, 1989.

18. Чурсин Н.Н. Популярная информатика./ Н.Н. Чурсин – К.: Техніка, 1982. – 158 с.

19. Петрук В.Г. Основи науково - дослідної роботи: навч. посібник/ В. Г. Петрук, Є. Т. Володарський, В. Б. Мокін. - Б.м.: УНІВЕРСУМ, 2006. - 144 с.

20. Реклейтис Оптимізація в техніці.: Учебник / Реклейтис, Регсдейл, Рейвиндран: пер. с англ. – М.: Мир, 1985. – 180 с.

21. Альтшуллер Г.С. Творчество как точная наука: теория решения изобретательских задач. : учеб.пособие/ Г.С. Альтшуллер - М.:Сов. Радио, 1979. – 184 с.

22. Андросук Г. К., Работягова Л. І. Патентне право: правова охорона винаходів. Навч. посіб./ Г. К. Андросук, Л. І. Работягова — К.: МАУП, 1999.

23. Варфоломеева Ю. А. Интеллектуальная собственность в условиях инновационного развития: Моногр. — М.: Ось-89, 2006. — 144 с.

24. Гражданское право: В 2 т. Т. II. Полутон 1: Учебник /Отв. ред. проф. Е. А. Суханов — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: БЕК, 2000. — 704 с.

25. Гришаев С. П. Интеллектуальная собственность: Учеб. пособие./ С. П. Гришаев - М.: Юность, 2003. — 238 с.

26. Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні.- К.: Юрінком Інтер, 2001. - 256 с.

27. Довгерт А. С. Байбарза В. І. Охорона авторських прав./ А. С. Довгерт, В. І. Байбарза - К., 1987. - 48 с.

28. Дробязко В. С., Дробязко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб./ В. С. Дробязко, Р. В. Дробязко — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 512 с.

29. Довгий С. О. Охорона інтелектуальної власності в Україні Навч. посіб./ С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. — К.: Форум, 2002. — 320 с.

30. Панкеев И. А. Авторское право: Курс лекций./ И. А. Панкеев — М.: ВК, 2005. — 270 с.

31. Підопригора О. А., Підопригора О. О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посіб. для студ. юрид. вузів і фактів./ О. А. Підопригора, О. О. Підопригора — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 336 с.

32. Право інтелектуальної власності в Україні: Підручник / За ред. О. А. Підопригори. — К., 2002 — 402 с.

Допоміжна

33. Василенко П.М. Основы научных исследований. Механизация сельского хозяйства: Учебник для техн. вузов/ П.М. Василенко — К. Вища школа, 1985, -266 с.

34. Довідник здобувача наукового ступеня: 36. нормат. документів та інформац. матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації/ ВАК. - 3-те вид., випр. та доп.. - Б.м.: Толока, 2004. - 69 с.

35. Кандиба А.М. Менеджмент наукового дослідження: навч. посібник/ А. М. Кандиба. - К.: Аграрна наука. 2007 - 217 с.

36. Лудченко А.А. Основы научных исследований: учеб. пособие/ Я.А.Лудченко, Т.А.Примах; Под. ред. А.А.Лудченко. - 2-е изд., стереот.. - Б.м.: Знання, 2001. -113 с.

37. Наринян А.Р. Основы научных исследований: учеб.пособие/А.Р. Наринян; В.А.Поздеев. - Б.м.: Изд-во Европейского ун-та, 2002. — 110 с.

38. В. О. Єщенко Основи наукових досліджень в агрономії: підручник/ В. О. Єщенко [и др.]; за ред. В. О. Єщенка. - К.: Дія, 2005. - 288 с.

39. Дворянкин О. А. Защита авторских и смежных прав. Ответственность за их нарушение. Уголовно-правовой аспект / Предисл. Э. П. Гаврилова. — М.: Весь мир, 2002. — 464 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

40. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ — [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - <http://nip.tsatu.edu.ua>

41. Література наукової бібліотеки ТДАТУ - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

42. Сайт кафедри «Електроенергетики і автоматизації» - (Електронний ресурс). — Режим доступу. : www.asv-tdatu.narod.ru